

Forsøg med sorter af foderærter og kogeærter

TIL MODENHED 1958-61. TIL GRØNHØSTNING 1958-60.

Forsøgene er udført på lerjord ved Lyngby og Tystofte og på sandjord ved Borris, Jyndeved, Studsgaard og Tylstrup. Ved Jyndeved er forsøgene til modenhed gennemført med en vandet afdeling, medens der ikke ved denne station er foretaget bestemmelse af grønudbyttet. Ved de fleste forsøgssteder var væksten i 1958 og 1959 hæmmet af tørke, medens der i 1960-61 er høstet betydeligt højere udbytte undtagen ved Lyngby. Forsøgene til modenhed ved Studsgaard 1958 og ved Jyndeved 1959 er kasseret på grund af mangelfuld og uensartet udvikling. De to Trifoliumsorter, 93 og 437, der kun er afprøvet i henholdsvis 3 og 2 år, er stillet sammen med gennemsnittet af 6 sorter for de samme år, og ved beregning af forholdstal er disse sorters gennemsnit sat = 100. For de øvrige sorter, der har været med i alle år, er beregningen af forholdstallene foretaget på grundlag af gennemsnitsudbyttet, som er sat = 100.

A. Til modenhed

Der er foretaget bestemmelse af udbytte af frø og halm samt kærnevægt. For kogeærterne er der ved Statens Planteavls-Laboratorium tillige bestemt kogetid. I nedenstående oversigt, samt i bilaget er sorterne opført under henholdsvis foderærter og kogeærter og i rækkefølge efter frøudbytte i gennemsnit af alle forsøg.

	hkg pr. ha		Fht. for	mg pr.	Dato for		Kogetid i min.
	frø	halm	frøudb.	frø	beg. blomstr.	mod- ning	
<i>Foderærter</i>							
1958—61, 22 forsøg							
Øtofte 46/47	24.3	36.9	103	218	23/6	16/8	—
Svaløf Brio	24.2	31.7	102	245	20/6	7/8	—
Weibulls Marma	24.1	30.9	102	169	21/6	20/8	—
Øtofte Felix	23.6	38.1	100	191	25/6	18/8	—
Hammenhøgs Valør . . .	22.8	32.8	96	185	22/6	11/8	—
Svaløf Bello	22.8	32.4	96	178	22/6	19/8	—
1959—61, 17 forsøg							
Gens. af 6 sorter	25.1	36.3	100	192	20/6	15/8	—
Trifolium 93	18.5	43.1	74	194	25/6	17/8	—
(fortsættes)							

(fortsættes)

	hkg pr. ha		Fht. for	mg pr.	Dato for		Kogetid i min.
	frø	halm	frøudb.	frø	beg. blomstr.	mod- ning	
<i>Foderærter</i>							
1960—61, 8 forsøg							
Gens. af 6 sorter	27.7	40.2	100	203	22/6	12/8	
Trifolium 437	25.9	37.9	94	227	22/6	22/8	
<i>Kogearter</i>							
1958—61, 22 forsøg							
Øtøfte Sixtus	23.0	35.0	102	186	21/6	6/8	46
Weibulls Weitor	22.0	28.7	98	176	17/6	2/8	40

Af foderærter, der er afprøvet i 4 års forsøg, har Øtøfte 46/47, Svaløf Brio og Weibulls Marma, der på det nærmeste står ens, givet samme og højest udbytte af frø. Herefter følger Øtøfte Felix, Hammenhøgs Valør og Svaløf Bello, der ligger ca. 1.5 hkg frø lavere end den højestydende sort. En statistisk undersøgelse viser, at enhver forskel mellem to sorter større end 1.4 hkg frø er sikker (LSD/95%). Trifolium 93 har i 17 forsøg 1959-61 givet væsentligt mindre end gennemsnittet for de øvrige 6 sorter, medens Trifolium 437 i 8 forsøg har klaret sig betydeligt bedre. Trifolium 93 og Øtøfte Felix er halmrige, idet de har givet henholdsvis 6.8 og 4.3 hkg halm mere end gennemsnittet.

Af de to prøvede sorter af kogearter har Øtøfte Sixtus været højestydende med 23,0 hkg frø. Weibulls Weitor har givet 1 hkg mindre. Lavest sikre forskel mellem de to sorter er beregnet til 2.7 hkg (LSD/95%). Halmudbyttet er højt hos Øtøfte Sixtus og lavt hos Weibulls Weitor.

Kunstig vanding har i sammenligning med ikke-vandet i 1958 og 1959 bevirket et udbyttelniveau af frø, der i gennemsnit for alle sorter er henholdsvis 10.1 og 33.0 hkg højere. Sorterne har på det nærmeste forholdt sig ens i de to afdelinger. I de to sidste forsøgsår har der ikke været udslag for vanding.

B. Til grønhøstning

Resultaterne af forsøgene med afhugning i grøn tilstand i 1958-60 fremgår af omstående oversigt og bilaget, hvor sorterne er opført under henholdsvis foderærter og kogearter i rækkefølge efter tørstofudbytte. Afhugning er foretaget ca. en uge efter fuld blomstring.

I 3 års forsøg har Øtøfte 46/47, Øtøfte Felix og Hammenhøgs Valør på det nærmeste givet samme og højest udbytte af grønmasse ved afhugning 6.-7. juli.

I tørstofudbytte er de to Øtøftefoderærter ligeledes højestydende efterfulgt af kogearten Øtøfte Sixtus. Af råprotein har Weibulls Marma, Øtøfte 46/47 og Øtøfte Felix givet betydeligt mere end de øvrige sorter. Den tidlige kogeartesort, Weibulls Weitor, er lavestydende. Foderarten Trifolium 93, der kun er afprøvet i 2 år, er ret sildig. Den har givet væsentlig højere udbytte af grønmasse, tørstof og råprotein end de øvrige sorter. For de sorter, der har været med i alle år, er der foretaget en statistisk undersøgelse. En forskel mellem to sorter på 2.1 hkg tørstof og 32 kg råprotein er sikker (LSD/95%).

	hkg pr. ha		Forht., tør- stof	Dato for		Råpro- tein kg pr. ha
	grøn- masse	tør- stof		beg. blomstr.	afhug- ning	
<i>Foderærter</i>						
1958—60, 15 forsøg						
Øtofte 46/47.....	179	39.4	106	23/6	6/7	607
Øtofte Felix.....	183	39.2	105	25/6	7/7	607
Hammenhøgs Valør ...	182	37.5	101	22/6	6/7	577
Svaløf Brio.....	171	36.7	99	20/6	5/7	577
Weibulls Marma.....	168	36.7	99	21/6	6/7	608
Svaløf Bello.....	163	35.8	96	22/6	6/7	567

1959—60, 10 forsøg						
Gens. af 6 sorter.....	186	39.8	100	20/6	6/7	507
Trifolium 93.....	219	43.4	109	25/6	11/7	677

Kogearter						
1958—60, 15 forsøg						
Øtofte Sixtus.....	171	38.1	102	21/6	5/7	576
Weibulls Weitør.....	160	34.1	92	17/6	3/7	538

BESKRIVELSE AF DE ENKELTE SORTER

Foderærter

Øtofte 46/47 (Øtofte Marmor × Kron). Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Roskilde. Rødviolette blomster. Middeltidlig, ret store brunmarmorerede frø.

Svaløf Brio (Svaløf Torsdag II × Svaløf Solo). Sveriges Utsædesforening, Svaløf. Rødviolette blomster. Blomstrer og modner tidligt. Frøene er store og lysgrågrønne.

Weibulls Marma (Abed Marmor × Weibulls Parvus). W. Weibull A/B, Landskrona. Sorten har rødviolette blomster. Den blomstrer ret tidligt, men modner forholdsvis sent. Frøene er små, brungrønne, marmorerede.

Øtofte Felix (Øtofte Marmor × Kron). Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Roskilde. Øtofte Felix har rødviolette blomster, og blomstrer lidt senere end de øvrige sorter, men modner middeltidligt. Frøene er knapt middelstore, farven er grågrøn, noget uensartet.

Hammenhøgs Valør (Svaløf Solo × N III). Otto J. Olson & Søn A/B, Hammenhøg. Sorten har rødviolette blomster. Den blomstrer middeltidligt og modner tidligt. Frøene er knapt middelstore og grågrønne.

Svaløf Bello (Svaløf Hero × Artturi). Sveriges Utsædesforening, Svaløf. Blomsterne er rødviolette. Sorten blomstrer middeltidligt, men modner forholdsvis sent. Frøene er ret små, brune, marmorerede.

Trifolium 93 (Trifolium Glæns × Øtofte Marmor). A/S Trifolium Frø. København. Sorten har rødviolette blomster. Den blomstrer lidt senere end de øvrige sorter, modner middeltidligt, men noget uensartet. Frøene er middelstore, mørkebrune, marmorerede.

Trifolium 437 (udvalgt i Trifolium Glæns). A/S Trifolium Frø, København. Blomsterne er rødviolette. Sorten blomstrer middeltidligt og modner sent. Frøene er store, mørkebrune, marmorerede.

Kogearter

Øtofte Sixtus (udvalgt i en krydsning af to linier af Svaløf Solo × Gul Snedinge). Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Roskilde. Sorten er hvidblomstret, blomstrer og modner tidligt. Frøene er knapt middelstore, farven gul til grågul, koger ret hurtigt.

Weibulls Weitor (Weibulls Kloster × Weibulls Norrlandsært). W. Weibull A/S, Landskrona. Hvidblomstret, meget tidlig sort. Frøene er ret små og farven gul. Kogetiden lidt kortere end for Øtofte Sixtus.

Bilag til 693. meddelelse.

Sortsforsøg med ærter 1958-61
Modenhed, hkg frø pr. ha

	Lyng- by	Tys- tofte	Bor- ris	Jynde- vad	Studs- gaard	Tyl- strup	1958	1959	1960	1961
Foderærter										
Antal forsøg.....	4	4	4	3	3	4	5	5	6	6
Øtofte 46/47.....	28.6	31.6	29.0	16.0	17.0	18.9	18.9	20.9	27.5	28.4
Svaløf Brio.....	27.9	32.7	26.8	19.6	18.6	17.2	16.8	19.4	29.2	29.6
Weibulls Marma..	29.3	33.1	26.1	17.8	16.8	18.2	19.1	20.0	28.9	27.0
Øtofte Felix.....	28.3	29.4	26.6	16.0	17.6	20.3	19.8	19.7	27.5	26.1
Hammenhøgs Valør	26.6	30.8	25.6	16.8	15.7	18.3	18.1	19.6	27.1	25.2
Svaløf Bello.....	28.4	29.9	27.0	13.1	15.4	18.6	18.6	20.7	27.0	23.7
Antal forsøg.....	3	3	3	2	3	3	—	5	6	6
Gens. af 6 sorter..	31.2	34.3	27.9	18.3	16.9	19.9	—	20.1	27.9	26.7
Trifolium 93.....	23.4	27.7	19.4	8.8	11.1	17.8	—	13.1	23.5	18.1
Antal forsøg.....	2	1	1	1	1	2	—	—	2	6
Gens. af 6 sorter..	33.3	37.1	29.2	24.8	21.4	20.9	—	—	31.0	26.7
Trifolium 437.....	33.1	35.4	27.8	17.6	21.5	19.3	—	—	33.8	23.4
Kogearter										
Antal forsøg.....	4	4	4	3	3	4	5	5	6	6
Øtofte Sixtus.....	24.6	29.5	29.5	16.8	17.0	17.6	18.1	18.9	26.7	26.7
Weibulls Weitor..	22.5	28.9	25.4	21.3	16.9	15.3	15.0	15.8	26.3	28.3

Grønhøstning 1958-60, hkg tørstof pr. ha

Foderærter										
Antal forsøg.....	3	3	3	—	3	3	5	5	5	—
Øtofte 46/47.....	41.1	41.3	47.4	—	31.3	26.5	34.8	41.4	42.0	—
Svaløf Brio.....	36.3	43.6	49.4	—	27.6	26.8	33.4	38.5	38.3	—
Weibulls Marma..	37.3	44.7	47.5	—	30.0	23.9	34.0	37.6	38.4	—
Øtofte Felix.....	40.7	50.8	49.4	—	29.9	25.7	33.1	40.4	44.0	—
Hammenhøgs Valør	38.2	45.0	47.5	—	30.7	25.9	33.8	38.8	39.8	—
Svaløf Bello.....	36.9	45.5	43.7	—	28.3	24.6	29.5	37.2	40.6	—
Antal forsøg.....	2	2	2	—	2	2	—	5	5	—
Gens. af 6 sorter..	43.9	48.6	54.8	—	26.4	25.1	—	39.0	40.5	—
Trifolium 93.....	55.4	53.4	55.2	—	26.8	26.4	—	38.9	47.9	—
Kogearter										
Antal forsøg.....	3	3	3	—	3	3	5	5	5	—
Øtofte Sixtus.....	39.1	47.2	48.9	—	28.7	26.5	34.1	39.7	40.6	—
Weibulls Weitor..	35.4	35.6	46.8	—	27.9	25.0	30.3	37.0	35.1	—